

ו"ט" — "כך, כן אדוני!" חזר הקול בפקודה. "כן אדוני," הורתה התשובה בקול לא קול. שום דבר לא חשוב עתה, טום דבר אינו מסוגל להעיר תגובה ורצון, כאילו רובוט, אתה, המופעל על ידי לחיצת כפתור.

— "כמה?"
— "ארבע שנים," אני משיב, ולפני העיניים תולפות שוב באיטיות מודגשת השתלשלות הדברים ברגעים האחרונים בחוק. בעמידה על הרגלים ובעיניים הסרות ההבעה נעוצות בקיר שממול, ומפיו של השופט בעל הדרת הפנים נשמע סוף־סוף מנומק וברור: "ארבע שנות מאסר עבור האשמה הראשונה, ששה חודשי מאסר עבור האשמה השנייה. שהיו תקופות המאסר הרצינה בעת ובעונה אחת." סוף פסק הדין מצערת והתחלת פרק חדש בכותרת: "חייך ללא חופש, בין אנשים הסרי חופש, במקום ללא חופש." — "התפטר!" נשמע הקול הנוקשה. בעל הקול הוא, כנראה, אמן במקצועו, כי עיניו החדות חדרו ובדקו כל נטימטר ואפילו מילימטר של גופו, הוא עשה זאת בפשטות, ככל בעל מקצוע אחר במדינה, ובודאי לא הרגיש עד כמה גדולים ההשפלה והכאב בחיפוש כזה. אבל לכל יש סוף. החיפוש המדויק הסתיים, הבגדים הפרטיים הוחלפו בבגדי אסירים. עינים מטלטלים, ובנעלים מסומרות

וכבדות. אזי עובר את מספר העצורים אל הדלת הקטנה, העשויה ברזל מקשה, הפונה לחצר פנימית, שם נמצאים תאי האסירים, תשעה במספר, מהם קטנים, מהם גדולים יותר.

"תקח את המיטה מספר שש!" אומר לי סמל החצר, וממשיך, כשהוא פונה אל הדלת אשר השוכנת בה: "ואתה, שם, תישן על הרצפה!"

עינים עצבניות, פוזלות בי מקצת, התרוממו מעל לגובה מספר שש ונעצו בי. את ריחיה השתרך גוף רזה ועקום, שטלטל זוג רגלים שעירות פולגות בנעלים כבדות. הוא פתח שוב לעומתי ובמניו היו טירה משטמה, כאילו אני הוא שנתתי את הפקודה. לי רגע חשבתי כי הסמל רואה בי אסיר מיוחד, אך נוכחתי לאחר מכן כי לאסירים שפיר טים לזמן ארוך ניתנת זכות קדימה לישון במיטות, לעזר מת אסירים שפטים לזמן קצר יותר, או אסירים שנש

אר להם לרצות זמן קצר ממאסרם. מרוני תפס את המטה הנונייה, שסודרה בצורה מיוחדת, בדומה לתרשים שהיה תלוי על הקיר, ואחר הפניתי מבטי לראות את אלה אשר בהכרתם בליתי אחר כך שנה מחיי.

נא להכיר: המגמגם, סמל האסירים

על מספר 1 ישב וחיך את חיכוכו העבה והמעשה, המגמגם. משקלו, עם אפיו המעורר ועיניו הקטנות הטפשויות, היה מאה ושלושים קילוגרם. הוא החל לגמגם מאותו יום, לפני 16 שנה, עת נתפס על ידי המשטרה בשעת מעשה. הדבר גרם לו זעזוע נפשי עמוק, סיבה מספקת כדי שאדם כמו המגמגם יתחיל לגמגם. אז היה גנב פשוט ועסק בעבודה קלה. בשפת האסירים פירושו: גנב כביסה מעל החבלים, בקבוקים וכל מיני דברים קטנים, שאפשר להחליפם בכסף; כלי מטבח, דודי כביסה ואפילו סירים שנשכחו ליד המרפסת. בקיצור, אותה העבודה הקלה, שכל גנב בעל שם התחיל בה בראשית דרכו. הוא החל לגמגם עת רצה לגנוב דוד גדול שעמד בחצר, והקים רעש בשעת שהעז לתעורר אותו, דבר שגרם להתעוררות בעליו ולאחר מכן התעוררות המשטרה. הוא נבלה עד כדי כך, שאותו יום הלחאה החל המגמגם לגנוב דברים שהם יותר בעלי ערך. הוא החל לעסוק אפילו בטיפוס על צנורות לשם פריצה ולגמגם. אמנם, אין הוא מגמגם באותה אריכות כמו אז, לפני 16 שנה. הוא מספר ובגאווה כי במשך הזמן למד להיות אמן בעבודה ואין הוא מפחד ממקודם, דבר שמסייע לו לגמגם פחות.

הוא נשא שלושה סרטים על שרולו ושימש בבית הסוהר כסמל אסירים. תפקידו היה לשמש אלתוטי: היה עליו לחזור על כל פקודה שנתן סמל החצר לאחד האסירים בקול רם יותר, ואם היו אוזניו של אותו אסיר כבדות משמוע, כי אז היה המגמגם חייב לשכנע אותו לשמוע את הפקודה. הוא דוק דרך האוזניים. גם זה היה חלק מתפקידו. האסירים לא חיבבוהו ביותר, ובכדי להקטין היו שואלים אותו: "היי, מותק, איך קיבלת שלושה סרטים?" הוא היה מתייך ועונה בכבדה עצמית ובהברות קטועות: "בצצירך ללדידעית ללדידעית!" ואז היו עיניו מבריקות משמחה, כנראה מפני שהתשובה לא ארכה למעלה מעשר דקות.

לאמיתו של דבר, סרטים אלה ניתנו לו, עם התואר סמל אסירים, היות וההאראים הכירוהו יפה. ואין להאשים, כי הרי המגמגם תרם כ־10 שנים מחייו לכל בתי הסוהר בארץ וכל הזמנים. ואין זה לא יכירוהו? אפילו האנגלים, עליהם השלום, הכירוהו והעריכו את כשרונותיו כאלחוטחי בכל המובנים.

התימני: "הגרזן ירד מהשמים!"

במיטה מספר 3 התכרבל בין מטלטליו שהיו פורים

ללא סדר. התימני, הוא צנום ושופך, זקנו קטנטן ופאית לחיו מבצבצות ליד אוזניו. הוא טוען שהוא בן 23 שנה, אך אפילו הוא עצמו אינו מאמין בזה. הוא דבר במבטא תימני מפולפל וממולח, כיאה לתימני שלא מלאה שנה להיותו בין צברים דוברי עברית. היו לו תלימני הרבה מעריצים והברים מבין האסירים, שאזננם צהלה לשמע המבטא. הוא דיבר כל זמן שדרשו זאת ממנו והם דרשו זאת ממנו כל זמן שעניו היו פקודות ופיו לא היה עסוק בדבר אחר. ואם אסיר מכובד צעק שיפסיק כבר, אולי מפני שהאסיר המכובד לא אהב ביותר את המבטא התימני המפולפל והממולח, או מפני שהאסיר המכובד היה עצבני ביותר, היה המגמגם, שאהב במיוחד את המבטא של התימני, ולא רצה לפגוע באסיר המכובד, עומד על מיטתו ומציע הצבעה, "כמו בפרס־פר־למנט", היה אומר, וכתמיד במצבים כאלה היה התימני ממשיך לדבר ולתפטר עד שעניו נסגרו תוך כדי מילמול משהו במבטא התימני המפולפל והממולח. הוא נשפט לחמש שנים שמהם ריצה כבר ששה חרשים. אשמתו — הוא הכה את אשתו בת 16 בגרון על ראשה, ולמולו נקטעו רק שתי אצבעות מידה הימנית. הוא טוען כי האשה דגן רצתה להתגרש ממנו ובקשה לתת לה גט. דבר שמאד מאד לא מצא חן בעיני התימני, שהיה איש דתי מטבעו, והתנגד לגטים באופן עקרוני. יוכשהיא בלבדה

שכמוני לארבע שנות מאסר

מאת אסיר צ

הרשימה הכאה היא הראשונה בסידרת הרשימות שנכתבה בידי אסיר, שקנה העצמו שם בשעתו על-ידי ביצוע מקרה מפורסם שי שוד מזוין. הוא נידון לארבע שנות מאסר, שוחרר זה עתה.

המערכת מפרסמת רשימות אלה מתוך תקווה שתעזורנה לאזרח לעמוד על אורח-החיים בין החומות ולהבין את הצורך בריפורמה יסודית של בית הסוהר הישראלי, שהתחזותיה כבר בוצעו לאחרונה.

לתימני מאד מאד את המוח, ולא רצתה להפסיק לבלבל את המוח אפילו כשמוחו היה עסוק בבבאקאמא, הרי דבר עבר כל גבול. ואם ביקש להוכיח לה, ובמחשתי זו שכוונה באמת מתכוון לזה שהיא תפסיק לבלבל לו את המוח, הרי באמת לא היתה לו ברירה אחרת אלא להכות אותה בגרון על הראש. והוא בכלל לא אשם שהוא שמה שם, במקום שמוחה הראש, את היה, דבר שגרם לקטיעת שתיים מאצבעותיה.

מספרים שכשהשופט שאל את התימני בעת המשפט מדוע היכה אותה בגרון דווקא, ענה במבטא תימני מפולפל וממולח: "בחיי זה לא ממני, זה מידי שמים, אני דיברתי אליה וביקשתי אותה מאה פעם ואחת לא לבלבל לי את המוח, שעסוק בדברים יותר חשובים, אך היא מאלצה לשמוע, ואז ירד גרון מהשמים והכה אותה. בחיי!"

"ואם כן איך זה קרה שהגרזן פגע בה פעמיים?" שאל השופט.
"בחיי, ענה התימני כלאחר יד, "הגרזן ירד על ראשה. קפץ למעלה וירד עוד פעם!"

המלך. ומעשה בדיקה מיוחדת במינה

מתחת למיטתו של התימני ישב מחוק ומכורבל גבר בגיל העמידה. קטנים עמוקים חרשו את מצחו ופניו. אדם שהזדקן לפני זמנו. עיניו טחו מזמן מראית, ואין להתפלא על כך: הוא ראה הרבה מאד בחייו, ואפילו יותר מדי. הוא בילה חלקים גדולים ושנים מחייו על חשבונן של חשבון מדינת ישראל. תוארו: מלך הגנבים, ובקיצור קוראים לו האסירים: מלך. ולמען האמת יש לאמר כי גם מתייחסים אליו, כאל מלך, לפי כל התקנות והערכים שיש למושב מלך אצל האסירים בזמננו: אין האסירים מרשים לו לשטוף את רצפת החדר כשמגיע תורו, ואם מעשנים שארית סיגריה בחשאי (בניגוד לתקנות בתי הסוהר, האוסרות לעשן בחדרים, והעושה זאת צפוי לעונש ממנהל בית הסוהר), הרי את המלך השאיפה הראשונה ממנה עושה מלך בריאותו של מלך מעוררעת היא, ולרוב אחרי נשיפה כזו הוא משתעל כך שנדמה לך שהנה הוא מחזיר את נשמתו לבוראו. הוא טוען, כי הוא משתעל כך מאותו היום בו עישן במקום טבק קיש יבש ששרף את ראותיו, והוא עישן קש מפני שבאותו בית סוהר איטלקי, ימח שם, לא היה דבר אחר לעשן חוץ מקש, שהוציאו מהמזרונים. נו, ואיך לא ישתעל? אתם חושבים שקהל לעשן קש?

מלך מאומן ביריקה עד כדי כך, שכאשר הוא צריך לירוק את אהת מיריקותיו האפורות והעסיקות, הוא עושה זאת במקום נחירתו הקבוע עד לכרדל (ביב שופכין שעומד בפינת המא, לעיטת צרכי האסירים) ואל לנו לזלזל בקליעה כזו,

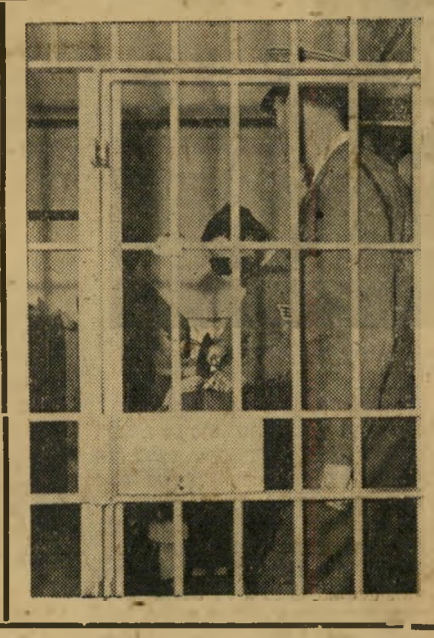
כי באם נמדוד במטרים ובסנטימטרים את המרחק ממקום מרונו של מלך ועד לכרדל, הרי נמצא שאין הוא פחות מטוח זריקת אבן של ילד בן חמש.

זוכרני ויכוח ארוך, מלווה באמצעי שכנוע חריפים, שהתנהל בליל חורף אחד בין המגמגם לבין מלך. כל האסירים עמדו אז על מזרוניהם ושיפשו את עיניהם הישנות, ומה מתברר: כרגיל בלילות חורף סובל המגמגם מנדודי שינה, המלווים בריצה קלה, מדי פעם בפעם, אל הכרדל. באותו ליל חורף פעפעה יריקה גדולה וכבדה מתוך גרונו של מלך, וללא מחשבה תחילה הטילה כדרכו, בכל כח מפוחיו למטרה. והיריקה, כדרך כל יריקה שנמצאת באויר, מחפשת מקום לשבת עליו, ולא חשוב לה ביותר אם לא תעשה את המרחק עד לכרדל דווקא, אם מזדמן לה בדרכה דבר מוצק אחר לנוח עליו, והמקום שבחנה אותה יריקה לנוח בו, היה לא פחות ולא יותר עינו השמאלית של המגמגם, והמגמגם, הנושא קלושה סרטים על השרוול, אינו עובר לסדר היום מבלי שיגיב קודם לכן על דבר מזוהר ולא נעים ביותר כמו יריקה גדולה על העין השמאלית.

עלינו לזכור כי המגמגם מכבד בדרך כלל את מלך, אך הפעם יצאו מגרונו הברות דחופות ומגוממות, ועופות וכואבות. כשהוא נדדה בתא למצוא דבר מה כדי לגנוב את הפרצוף הנעלב, פעולה שנלוו אליה צעקות יצוחות אפייניות לאסירים ישנים על הרצפה כשדורכים עליהם ב עת שנתם. כל זה נמשך עד לזמן שבו סיפרים המגמגם את האסירים בבוקר, כדי לי היווכח שלא חדר אסיר מיו תר לתא, ששיכך בשעתו 14 סוסים, ועשיו הוא מכיל 26 אסירים.

אותו מעשה של ליל חורף וגמגמו־גדופו של המגמגם, שבודאי היה מוציא את מלך מכליו, אילו היה מבין את החלק האלפי של א תן קטעי הברות שנשמעו מקני הנשיר פה העבים והרוגזים של המגמגם, לא היה נגמר לנצח, אלמלי התערבו בדבר כמה אסירים ומשכו הבטחה מפיו של מלך שמהיום, והלאה ית אמן לירות את יריקותיו אל המטרה בצורה קשתית ביותר, כדי שבעתיד לא תשמש עינו השמאלית של המגמגם, ולא עין שמאלית של מישהו אחר, כמקום נחיתה בלתי רצוי.

"ממש גולנים הם אנשי החוק, ימח שםם וזכרם," הוא מספר פעם. "שמעו את זאת. יום אחד אני מוצא את עצמי במרטי. זה בצרפתי. אתם מבינים, ובמחשתי זו שכוונה בקצה הצפוני, מלאה כל טוב: זהב, כסף, נשים יפות. שהשד יקח את הצרפתים האלה, הם יודעים לחיות, המנוח לים," הוא מפסיק לרגע, מכעז בגרונו, ויריקה מזוקת בצורת קשת בת צבע אהו, ישר לתוך הכרדל. הוא מחייך כשביעות רצון, מעיף את עינו האחת במגמגם שרצה כנראה לאמר משהו מופצץ, אך נמלך בדעתו ושחק, וממשיך: "לכדוע לכם אני עובד תמיד לבד, ובאותו לילה אני יוצא אל אותה שכונה שבקצה הצפוני, ואני מגיע לווילה יפה ושקטה, ממש מזמינה. חכו רגע, מלך לא תפשו, אני מעיף אבן קטנה בכוח לאורך כל המרש שלפני הווילה ומחכה, ולשם מה זה אתם חושבים?" מפסיק לרגע, מהרהר אם הגיע הזמן לזרוק עוד יריקה, מחליט להשאירה עד שתגדל יותר, מלסף את לחיו הצמוקה, החרושה הקמטים והמלאה זיפי שער שלא גולח מזה זמן רב, וממשיך: "לפעמים יש כלבים במקומות כאלה והשריקה של האבן במעופה תעיר את הכלבים ואחר כך גם אותי. אני כלב — אני מסתלק, אין כלב — אני בפנים. צינור יש (אומרים שאין כמוהו לטפס על צינורות, ממש כמו תול) כמה תנועות ואני בקומה העליונה. עובר דרך המטבח — ואני בתוך הווילה. אני פותח את דלת אחד החדרים שהרוח תכנס באבי אביהם, בוילות כאלה יש חדרים כמו פה בחדר זבובים. למולי עמדה על הדלפק תיבה קטנה, ככה, והוא מזגים בידי משהו בגודל מרצפת פשוטה. "יפה" — להשתגע. אני פותח אותה, ומפנה את אור פנסי לתוכה פנימה וחשבתי שמישהו הכה אותי בסנוקר על עיני חיי אלוהים, התיבה היתה מלאה תכשיטים, פנינים והילומים מכל הצבעים. הלב שלי קפץ משמחה, אבל מה, אני גיטלמן, ואני פונה אל התיבה בלשון מתוקה כמו שאני מדבר לעזרה בת 16: משעמם לך יקירתי? והיא אינה עונה. ואני חושב לעצמי: שתיקה כהודאה, ואני פונה אליה שוב: אולי את רוצה לבוא אתי לשאוף אויר צח? היא לא עונה. אני לוקח אותה, ודוחף אותה מתחת למעילי ואני בחוק. כל הלילה הלכתי ברגל, מה אתם חושבים שמלך יעשה שטות כזו, לקחת טקסי? אני מגיע לעיר, ובבוקר אני לוקח ומסור אותה ליהודי זקן, שוחר תכשיטים. ומה אתם חושבים? הוא נתן לי רבע מיליון פרנק, יש לכם מושג מה זאת אומרת, רבע מיליון פרנק טביץ ותקילון? חיי נפשי ויקח אתכם השד אם לא עוברת חצי שעה, ואני עם הרבע מיליון מיליון ושרשרת יפה על שתי ידי נמצאים מהלכים ליד שני אויבי חוק אמיתיים, בני האומה הצרפתית, ואני מבין בצרפתית כמו שאתם מבינים בהוטנטוטית, חיי נפשי. ומה דעתכם אחרי שלש שנים של גנוחה, יצאתי מביט העבוס הצרפתי בלי הרבע מיליון, בלי האלפיים שהיו שייכים לי כחוק, בלי מעילי העליון, שבטת היה שייך לי כחוק, ואפילו בלי השרשרת, שילכו לאלף עוזול. נו, ואני שואל אתכם, לא גולני הם אנשי החוק?"

התא, לעיטת צרכי האסירים) ואל לנו לזלזל בקליעה כזו,